

Duisburg'da işsizlik yüzde 10'u aştı, işsiz sayısı 24.000

İşyerlerimizi koruyalım!

Kupferhütte'de 1600 kişi işten çıkarılıyor

Kupferhütte'de 1600 yerli ve yabancı işçi çalışıyor. 1950'lerden beri Duisburg'un ekonomik yaşamında önemli bir yeri olan bu işletme şimdi kapanıyor. 30 Eylül'e kadar fabrikada çalışan 1600 kişiye çıkış verilecek. Fabrikanın sahibi İngiliz tekeli Rio-Tinto bu yığınsal işten çıkarmayı Düsseldorf Eyalet Çalışma Dairesi'ne bildirdi.

Kupferhütte'nin Mart 1983'de kapatılmasıyla 1600, Krupp-Rheinhausen'da LD'nin kapatılmasıyla 600 işyeri yitiriliyor. Mannesmann-Hu-

ckingen'de 600 işyeri yok ediliyor, Meiderich Dökümhanesi'nde yaklaşık 180 işçi çıkış listesinde bulunuyor. Demag-Duisburg 106 memurun işine son vermeyi planlarken, 500 işyerinin daha yok edilmesi üzerine görüşmeler sürüyor. Walsum ve Ungelsheim arasında, Ren nehrinin sağ ve sol yakasına tekeli patronlar korku ve güvensizlik yayıyorlar. Şehrin ekonomik geleceği üzerine endişeler artıyor. Binlerce işçi, memur işyerlerini kaybetme ve yenisini bulamama korkusunu yaşıyor.

Bu durumdan biz yabancı, özellikle Türkiyeli işçiler de aynı şekilde etkileniyoruz. Daha şimdiden bir çoğumuz işyerlerini kaybetti. Bizim açımızdan bu ekonomik yıkımın toplumsal sonuçları daha da ağır ve özel bir niteliktedir. Çünkü ekonomik bunalımın baş sorumlusu tekeller ve onların hükümetleri, kamuoyunu yanıltmak, onları işyerlerinin yok edilmesine karşı savaşımında yanlış hedeflere yöneltmek için yabancı işçilerin "Almanlar'ın işyerlerini ellerinden aldıklarını"

(Devamı sa. 5 de)

İlerici Kadınlar Derneği (IKD) Genel Başkanı Bakia Beria Onger ile bir söyleşi

"Anayasa taslağı ile, bu düzen kalıcılaştırılmak, halklarımız tüm hak ve özgürlüklerden yoksun bırakılmak isteniyor. Bu Anayasa gelecekte emperyalizm ve tekeli burjuvazi için tüm devlet erkini ele geçirmenin koşullarını yaratmaktadır."

VARDİYA, İlerici Kadınlar Derneği (IKD) Genel Başkanı ve 1979 ara Seçimleri İstanbul Bağımsız Senatör adayı Bakia Beria Onger ile kendisinin F. Almanya Demokratik Kadın Girişimi (DFI)nin konuğu olarak yaşadığımız ülkede bulunmasını fırsat bilerek, cunta tarafından halkımıza dayatılan an-

ayasa taslağı konusunda görüşlerini aldık. Arkadaşlarımızın yaptığı söyleşiyi. aynen yayınlıyoruz.

Vardıya: Sayın Onger, Türkiyede erki silah zoruyla iki yıldır elinde bulunduran gerici askersel cunta'nın bir anayasa taslağı hazırlatışını nasıl değerlendiriyorsunuz? Cunta bu anayasayı neden hazırlatmak zorunda kaldı?

B. Onger: Darbeci generaller Türkiye'de terörü önlemek amacıyla işbaşına geldiklerini söylemişlerdi. Oysa erki ele geçirir geçirmez cuntanın yaptığı ilk iş Millet Meclisini dağıtmak, siyasi partileri, dernekleri, ilerici örgüt ve sendikaları (DİSK) i kapamak, anayasayı rafa

(Devamı sa. 6 de)

Okuyucu köşesi

Değerli Arkadaşlar!

Örgütünüzün kendi olanaklarıyla çıkardığı „Vardiya” adlı yayını okuduk. Her şeyden önce bu gerekli girişimi gerçekleştirmenizden dolayı sizi, yayın organında çalışan arkadaşlarımızı kutlarız. Vardiya'nın yayın hayatında başarılı olmasını içtenlikle temenni ediyoruz.

Örgütsel deneylerin açıkça gösterdiği bir olgu vardır. Amatör yayınların yaşamı ancak tüm üyelerin, sempatanların katkısıyla sürebilir. Üyeler yayını benimser ve ona sahip çıkarlarsa, onu çeşitli olanaklarıyla desteklerlerse yayın süreklilik kazanabilir.

Üyelerin yayını benimsemesi, onun üyelerce ne ölçüde kullanılabilirdiği ile bağlıdır. Üye veya sempatanlar bu yayını kendi çevrelerine birşeyler götürebiliyorlarmı? Kendi çevrelerindeki insanların sorunları bu yayında yer almaktadırmı?

Bu görev karşılıklıdır. Üyeler kendi bölgelerindeki sorunları, gelişmeleri yayına ulaştırırlarsa, karşılaştıkları sorunları bildirirlerse, bunları resimle, yazıyla somutlaştırırlarsa yayının hazırlanmasından sorumlu arkadaşlarımızın görevi kolaylaşır.

„Vardiya” Duisburg ve çevresinin sorunlarını işleyen bir yayın olmalıdır. Duisburg ve çevresindeki işçilerin, emekçilerin, gençlerin küçük, büyük demeden tüm sorunlarını ele alabilmelidir. Duisburg ve çevresindeki Türkiyeliler bu yayında kendilerini ilgilendiren birçok konuyu görebilmelidir,

FİDEF Genel Merkezi „Vardiya” nın yayın hayatının sürmesi için elindeki olanakları her zaman kullanmaya hazırdır. „Vardiya” nın yayın hayatına başlamasından duyduğumuz sevinci bildirmeyi ve üstün başarı dileğimizi iletmeyi görev bildik. Dostça selamlarımızla.

FİDEF
Merkez Yürütme Kurulu.

Sayın Vardiyacılar . . .

Derneğinizin çıkarmış olduğu Vardiya adlı gazeteniz, tesadüfen elime geçmiş bulunuyor.

Sizleri, önce ezilen Türk emekçilerini her hususta aydınlatma yönünde gösterdiğiniz çabadan dolayı tebrik eder, çalışmalarınızın iyi niyet doğrultusunda, daimi olmasını gönülden dilerim.

Ben, sevinerek gazetenize abone olma arzumu belirtirken, onun Köln vilayetinde'de memnuniyetle tevziini üstlenebileceğimi kıvançla siz kardeşlerime duyururum.

Gazetenizin gelecek baskılarında lütfen neşretmeniz ricası ile sizlere bir şiirimi gönderiyorum. Ancak bunun tensib görülmediği takdirde yayınlanmaması beni asla gücendirmeyecektir.

Tümünüze hoşça kalı der, muvaffakiyetler dilerken, destça selamlarımı iletirim.

Erdoğan Ş.

Kapital saltanatı

Vatan, vatan diye bağırip, sattılar vatan toprağını.

Örüyor ülkemin üstünde ejderhalar her gün ağını.

Görmez olurmu gören göz, asla bilinirken bu hakikat.

Bir ses yok, nafile, ancak taş kesilmez tüm gerçeğe hilkat.

Uzanır eller dünden daha çok, vatanın namahremine.

Karardı yurdumun üstünde bulutlar, sıcak güneş yerine.

Yarı aç yaşıyorken, susarak milletim hep şükrediyor.

Çalınan hakkına halâ, sabır ve metanet gösteriyor.

Lâkin bu metanet ve sabır, pek sürmeyecektir biline.

Nur ve ışık yağacak, çok geçmeden yurdumun her iline.

Birden şahlanarak, koşarken nura bu millet bütün hızla.

Son bulacak kapitâl saltanatı, tüm boğulan hırsızla.

Erdoğan Ş.

23 EKİM'DE DORTMUND'DA BULUŞALIM!

”İŞYERLERİNİ YOK EDİLMESİNE KARŞI,

VE SOSYAL HAKLARIMIZIN

KISITLANMASINA KARŞI“

ALMAN SENDİKALAR BİRLİĞİ DGB'NİN

DÜZENLEDİĞİ

DORTMUND YÜRÜYÜŞÜNE KATILALIM.

SORUNLARIMIZA SAHİP ÇIKALIM!

DUISBURG VE ÇEVRESİNDEN YÜRÜYÜŞE
KATILACAKLAR HAREKET SAATİ VE YERİNİ

(02 03) 6 12 95

NUMARALI TELEFONDAN ÖĞRENEBİLİRLER.

Yazılarınızı Tersteegenstr. 9, 41 Duisburg 1 adresine bekliyoruz.

görüŝ

Gericiilik konum kazanıyor

Federal hükümetteki bunalım FDP'li üç bakanın istifasıyla son aşamasına vardı. FDP ile SPD arasındaki koalisyon sonuçlanmış oldu. Bugün iktidarda bir "SPD azınlık hükümeti" var. Ancak bu da uzun süreceğe benzemiyor. FDP, CDU ve CSU başları aralarında anlaşılabilir bile. Şimdi onların amacı "SPD azınlık hükümetini" gensoru önergesi yolu ile düşürmek ve CDU genel başkanı H. Kohl'un başbakanlığında CDU, CSU ve FDP'nin koalisyonundan oluşacak yeni bir koalisyon hükümeti kurmak. 1983 yılının ilk aylarında da erken seçime gidilmesi bekleniyor.

Federal Almanya'da hükümet bunalımı sonucunda SPD/FDP koalisyonunun bu şekilde sonuçlanması hükümetin izlediği emperyalizm ve tekellerden yana, işçi ve emekçilerin, geniş halk yığınlarının istemlerini hiçe sayan politikasından doğmuştur. Bunun sonucunda, bugün, F.Almanya'da gericiilik konum kazanmaktadır.

Ancak burada önemle üzerinde durmamız gereken bir nokta, 26. 09.1982 günü Hessen'de yapılan Eyalet parlamentosu seçimlerinde halkın daha da sağa kaymaya,

gericileşmeye karşı oy kullandığıdır. Seçimler sonucunda FDP'nin Hessen Eyalet Parlamentosu'ndaki 9 sayıyı yeniden seçilememiş, kısacası FDP Parlamento'ya girememiş, CDU ise mutlak çoğunluğu sağlayamamıştır.

Biz Türkiyeli göçmen işçiler olarak şimdi "Bu Federal Almanya'nın sorunudur, bizi ilgilendirmez" diyemeyiz. F.Almanya'da yaşayan ve çalışan insanların olarak bizler de gelişmelerin ve anti-demokratik, gerici uygulamaların doğrudan etkisi altında kalıyoruz.

Ekonomik bunalım nedeniyle süren işten çıkarmalar önümüzdeki dönemde daha da artacaktır. İşsizlik, pahalılık, kemerleri sıkma politikasını doğuran asıl nedenler gene gizlenecek. Yerli halkta doğan hoşnutsuzluktan dolayı, gerici hükümetler sıkıntılarının suçunu biz göçmen işçilere yığmaya çalışacaklar.

Dolayısıyla yabancı düşmanlığını körükleyecekler. Paralı işten çıkarmalar, paralı dönüşler bizlere daha da çok dayatılmaya çalışılacak. Sosyal alanlardaki kısıtlamalar daha da artırılabilecek. Kendini şimdiden başbakan gören CDU başkanı H. Kohl bunları şimdiden açık açık söylüyor.

Elimize bir miktar toplu para geçmesi bizim sorunlarımızı çözmez. Uzun vadede bizi işsizliğe,

açlığa mahkum eder. Türkiye'ye de dönsek durum aynı. Burada kazanılan para artık Türkiye'de de değerini yitirdi, bir işe yaramıyor. "Ufak bir işyeri açarım, geçinir giderim" düşüncesi bizim için bir kurtuluş çaresi değil. Ülkemizde esnaflar da, küçük üreticiler de iflaslar aldı başını gidiyor, işyerleri işçi almıyor İşsizlik büyük bir hızla artarken, normal bir işçinin aldığı ücretle ailesini geçindirmesi olanaksızdır. Türkiye'de yaşam ateşten bir gömlek. Onun için oyuna gelmeyelim. İşyerlerimizi koruyalım.

F.Almanya'da bizlere dayatılmak istenen tüm bu uygulamalara karşı, yerli ve yabancı işçilerin dayanışmasını güçlendirelim. İşkolu sendikalarının, DGB'nin bu konudaki eylem ve protestolarına katılalım.

Yaşamımızı tehdit eden silahlanmaya, F.Almanya'ya yerleştirilmek istenen atom roketlerine ayrılan paraların ekonomik ve sosyal alanlarda kullanılmasını isteyeceğiz.

Kemerleri sıkma politikasına karşı, işyerlerinin yokedilmesine karşı, sosyal ve demokratik haklarımızı savunalım.

İşyerlerimizi ve Barışsavunalım!

Vardiya

Görev eylem birliğini kalıcılaştırmak

Gerici askeri cuntanın erke el koyuşunun 2. yılı dolayısıyla Türk, Kürt bütün ilerici örgütler ortak bir eylemde birleştiler. 30.000 Türkiyeli 11 Eylül'de Frankfurt'da yapılan merkezi yürüyüşe katıldı. Bir çok pankartta cuntanın terörcü egemenliği, barış ve demokrasi güçlerine yönelik saldırıları protesto edildi.

7 kilometre uzunluğunda ve dört saat dan fazla süren yürüyüşe katılanlar diğer Türkiye'li ve Alman işçilerin alkışlarını ve desteklerini aldılar.

Federal Almanya işçi sınıfının ayrılmaz bir parçası olarak tekrar seslerini duyurdular. Bir FİDEF pankartında şöyle yazıyordu: "Yerli ve yabancı işçiler, kemerleri sıkma politikasına karşı omuz omuza!" Türkiyeli işçiler barış savaşımını yer-

li ve yabancı işçilerin ortak sorunu olarak gördüklerini taşıdıkları pankartlarda ve yaptıkları konuşmalarda ortaya koydular. Pankartlarda "yerli ve yabancı işçiler NATO Roketlerine karşı omuz omuza", "Amerikan çevik kuvvetlerine hayır!" gibi belgiler okunuyordu.

Cuntanın işçi düşmanı anayasası tekrar tekrar protesto edildi. Federal Hükümetin gerici askeri cuntaya her türlü yardımı kesmesi tekrar tekrar megafonlardan bağırıldı. Yürüyüşe katılan Almanlar tüm işçilerin ortak savaşımının gerekliliğini söyle açıklıyorlardı: "Türkiyeli işçiler kardeşlerimizdir Siemens ve Krupp ortak düşmanlarımızdır!" Derneğimiz yürüyüşe üst örgütümüz FİDEF sıralarında yığinsal olarak katıldı.

Geçen sene üç ayrı yerde yapılan prestesto yürüyüşleri, bu sene tek bir yerde düzenlenmiş olması Türkiye demokrasi güçleri açısından bir kazanımdır. Bu ortak kazanımı daha ileriye götürmek, kalıcılaştırmak için uğraş vermek göreviyle karşı karşıyayız. Daha şimdiden demokratik örgütlerin tabanında sıcak ilişkiler doğmuştur. Eylem birliğimiz sonuçta, Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışmayı yükseltmiş, onların morallerini artıran bir kaynak olmuştur.

Cuntacıları, barış ve demokrasi düşmanlarını telaşlandırıp yüreklerine korku salmıştır. Hepimizin ortak çabalarıyla elde ettiğimiz bu kazanımı yine hep birlikte savunalım. Güçlerimizi birleştirelim!

Çabalarımızı dahada arttıralım!

DU-TİD: "Cunta'nın anayasasına hayır"

Tüm Federal Almanya çapında başlatılan "Cuntanın anayasasına hayır" kampanyasına Duisburg Türkiye İşçi Derneği de katıldı. Derneğimiz bunun için yönetim kuruluna bağlı bir "anayasayı tartışma komitesi" oluşturdu. Komitenin "anayasaya hayır" kampanyası doğrultusundaki çalışmaları üç aşamadan geçti.

Kampanyamızın başlangıcında "Cuntanın anayasasına hayır" ve "Bu ne biçim anayasa" başlıkları altında Hochfeld pazarında iki kez yığınsal bildiri dağıtıldı. İşçilerin kendi geleceklerini doğrudan ilgilendiren anayasa taslağı üzerinde nasıl bir titizlikle durdukları bildiri dağıtırken kurduğumuz ilişkilerdeki konuşmalara yansyordu. 4 Eylül Cumartesi günü dernek lokalinde yapılan anayasayı tartışma toplantısı da bunun bir kanıtıydı.

ANAYASA TARTIŞILDI

5 Eylül 1982'de yaklaşık 50 Türkiyeli cuntanın "anayasa" taslağını tartıştı. Tartışma toplantısına konuk konuşmacı olarak katılan üst örgütümüz FİDEF'in Genel Başkan'ı Hasan Özcan "anayasa" üzerine bir konuşma yaptı. H. Özcan konuşmasında cuntanın hazırlattığı anayasaya karşı en geniş yığınların tepki ve eleştirilerini basından alıntılarla aktardıktan sonra "anayasa"nın işçi, emekçi ve halk düşmanı yönünü bazı maddelerine değinerek anlattı.

Daha sonra toplantıya katılanlar cuntanın anayasası üzerinde görüşlerini belirttiler ve bu konuda tartışıldılar. Toplantıda ayrıca cunta anayasasına karşı en geniş emekçi kesimleri kazanmak için yapılacak somut çalışma biçimleri, önümüzde duran görevler saptandı.

Yaklaşık 4 saat süren toplantının son bölümünde FİDEF Genel Başkanı H. Özcan eylem birliği çalışmaları üzerine son gelişmeleri anlattı.

Çalışmalarımızın üçüncü ağırlık noktasını ev ziyaretleri oluşturuyor. Komitemiz gruplar halinde Hochfeld semtinden başlayarak Türkiyelilerin kapısını çalıyor.

Vatandaşlarımız çoğunlukta bizleri övünülecek bir misafirperverlikle karşılıyorlar. Kapısını çaldığımız aileler arasında "bizim sorunlarımız yok" diyerek kapılarını yüzümüze kapatanlar da oluyor. Aslında bunu da yadırgamamak gerekiyor. "Bizim sorunlarımız yok" veya "Büyüklerimiz bilir" sözleri yıllarca işçi ve emekçilerin kafalarına çeşitli yollarla sokulmaya çalışıldı. Biz bu arkadaşlara da yaklaşmanın zorunluluğunu görüyoruz. Kendi deneyimimizden yola çıkarak söylüyoruz bunu, çünkü bir yıl önce bize böyle diyen bazı arkadaşlar bugün bizimle kapı kapı dolaşıyor.

Ziyaret ettiğimiz ailelerin çoğunlukta anayasa taslağı üzerinde radyodan, gazeteden olsun bilgileri var ve anayasa taslağının demokratik hükümlere ters düştüğünün bilincindedir. Beş çocuklu işsiz bir vatandaşımız bu konuda şöyle diyor: "Bir anayasa emekçilerin, halkın yani sayısal olarak bir toplumda ağır basan kesimin çıkarlarını temsil etmelidir. Ama bu anayasa sadece büyük patronların yararına hazırlanmış bir anayasadır. Biz Almanya'da yaşayan işçiler Türk vatandaşları değilmiz? Niye bize oy hakkı vermiyorlar? Dövize gelince bizim de Türk vatandaşları olduğumuz akıllarına geliyor."

Bu vatandaşımız gibi ev ziyaretlerinde bir çok işçimiz oy hakkı istediklerini belirttiler. Ziyaretlerimizdeki izlenimlerimiz hiç de iç açıcı değil. Yurttaşlarımız bir çok çözüm bekleyen sorunla karşı karşıya. Kendileri ne F.Alman nede Türkiye hükümetinin ivedi sorunlarına el uzatmadığından yakınıyorlar.

Madende çalışan bir işçimiz bu konuda şunları söyledi: "Türk hükümeti hiç bir zaman F.Almanya'daki işçilere sahip çıkmadı. Gördüğüm kadarıyla anayasa taslağında yurt

dışındaki işçilerle ilgili sadece beş satırlık bir madde yer almış. Herhalde bizim anayasaya hayır oyu vereceğimizi düşünerekten, bize en doğal vatandaşlık hakkımız olan oy hakkımızı vermiyorlar." Burada buna benzer bir çok örnek verebiliriz. Açık olan bir şey var: Vatandaşlarımız sadece döviz makinası olmak istemiyorlar, onlar vatandaşlık hakları olan oy hakkını istiyorlar.

"Biz bir şey yapamayız, biz ne kadar direnirsek direnelim onlar kendi çıkarlarından ödün vermezler" gibi düşüncelerden kurtulmak gerekiyor. Buna karşı üzerimize düşen görevin ne olduğunu bir yurttaşımız şöyle belirtiyor: "Atalarımızın dediği gibi, birlikten kuvvet doğar. Tek başımıza haklarımızı elde edemeyiz. Hep bir olursak sesimizi duyururuz."

Anayasayı tartışma komitesi olarak hedefimiz 7 Kasım'da yapılacak referanduma kadar mümkün olduğu kadar çok yurttaşımızla anayasa taslağı üzerinde tartışmak ve onların bu konudaki görüşlerini almak. Bununla da kalmıyor.

Amacımız sesimizi duyurabilmek, Türkiyeli işçilerin sorunlarının çözümü doğrultusunda hareket edebilmek.

Evren yumurtladı

"Henüz anayasamız son şeklini almış değildir. Ancak bu anayasa bizi 61 anayasasından daha geriye götürüyor diyenlere şunu belirtmek isterim ki ben hiç bir yerde ve hiçbir zaman »hazırlanacak yeni anayasa 1961 anayasasından daha ileri özgürlükler getirecek« demedim. Tam tersine »Bu anayasa bize bol geldi. İçinde oynamaya başladık. Ve oynaya oynaya 12 Eylül'e geldik« dedim. Ve yine ifade ettim, »toplumun güvenliği, huzuru için kişi hak ve menfaatlerinden bazı fedakarlıklarda bulunmak zorundayız« dedim."

(K. Evren'in Afyonkonuşmasından)

işyerlerimizi koruyalım!

öne sürüyorlar. Alman ve değişik uluslardan işçileri birbirlerine düşürmek istiyorlar. Yabancı düşmanlığını bu yüzden körüklüyorlar.

Bunun ekonomiyi elinde bulunduran tekeller açısından önemi nedir? Onların ana hedefi, özellikle bunalmının derinleştiği bu dönemde işçi sınıfını, en başta işyerlerini, sosyal hakları ve kazanımları korumak için verdiği savaşında zayıf düşürmektir. Bu bağlamda yabancı düşmanlığı tekellerin elinde önemli bir silahtır.

Buna karşı ne yapmalıyız? Yerli ve yabancı işçilerin çıkarlarının bir, yazgılarının ortak olduğu pratikte bugün daha açık ortaya çıkıyor. Birlikte çalıştığımız, Alman ve diğer uluslardan işçi arkadaşlarımızla işyerlerimizi korumak, tekelci patronların tümümüze yönelik bu saldırısını

nı püskürtmek için direnişte yerimizi almak güncel ve yakıcı görevdir.

Susmak yada savaşmak

İşçilerin sendikaları ve işçi temsilciliği organlarıyla birlikte daha önce bir çok işyerinde gerçekleştirdiği direniş eylemleri şunu açıkça göstermiştir: İşverenin baskıları karşısında geri çekilmek işçilere her zaman zarar vermiştir. İşyerlerinin yok edilmesine karşı işçilerin sendikalarıyla birlikte yaptıkları direniş eylemleri her zaman yararlı olmuştur. Bu Duisburg'da da böyledir. Yok edilen her işyeri çocuklarımızın yok edilen geleceğidir. Şimdiye dek susmak bize Duisburg'da 23.000 kişinin işsiz kalmasına malolmuştur.

"Sosyal plan" güvence mi?

Kupferhütte'den çıkarılacak işçilere "sosyal plan" adı altında 50 milyon Mark ödenek ayrılmış. İşyeri el-

kaldırmak, demokratik hak ve özgürlükleri alabildiğine kısıtlamak oldu. Böylece demokratik bir yönetimin gerektirdiği bütün kurumlardan yoksun, baskıcı, otoriter, militarist bir yönetim kuruldu; faşist terörün yerini devlet terörü aldı. Operasyonlarda, hatta sokaklarda birçok insan devlet güçleri tarafından öldürüldü. İşkenceler ölümle sonuçlanacak derecelere yükseltildi. Türkiye'de insan haklarının barbarca çiğnenmesine Avrupa Konseyi kesinlikle karşı çıktı. Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na şikayet edildi. Bir yandan dünya demokratik kamuoyunun baskıları, öte yandan yurt içindeki demokrasi güçlerinin savaşımı sonunda, cunta yeni bir anayasa ile "demokrasi"ye dönüşeceğini açıklamak zorunda kaldı.

Vardiya: Anayasa taslağının niteliği konusunda görüşleriniz nelerdir?

B. Onger: Anayasa taslağı iki yıldır generaller tarafından uygulanan baskıcı, gerici askersel yönetimin sivil bir görünüm altında devamını sağlayacak niteliktedir. Generallerin iktidardan ayrılama niyetleri olmadığı açıkça anlaşılmıştır. Bu anayasa taslağı, Evren için tüm yetkileri kendinde toplayan bir Cumhurbaşkanlığı diğer cuntacı generaller için de Evren'le birlikte iktidarda kalmak olanağı sağlayacaktır. Bu

anayasa halkımızdan egemenliği olarak tek bir adama ve uluslararası bazı kuruluşlara vermekte, sendikal hak ve özgürlükleri yok etmekte, basına sansür koymakta, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü ortadan kaldırmakta, özelde bugünkü cuntanın askersel diktatörlüğünü sivil, baskıcı, otoriter bir yönetim yapmanın kılıfını hazırlamaktır.

Vardiya: Sayın Onger, 1961 Anayasasında kazanılmış hakların yeni Anayasa taslağı ile bir çırpıda yokedilmesi nasıl değerlendirilmelidir?

B. Onger: Aslında, 12 Eylül 1980'den beri cuntanın çıkardığı „kararnameler" ile kazanılmış demokratik hak ve özgürlükleri hiçe sayan, hak isteme olanağını ortadan kaldıran, anti-demokratik, militarist bir düzen oluşturulmuştur. Şimdi bu Anayasa taslağı ile, bu düzen kalıcılaştırılmak, halklarımız tüm hak ve özgürlüklerden yoksun bırakılmak isteniyor. Bu Anayasa gelecekte emperyalizm ve tekelci buryuvazi için tüm devlet erkini ele geçirmenin koşullarını yaratmaktadır.

Vardiya: Yurt dışındaki göçmen işçiler ve anayasa taslağı konusunda bize neler söyleyebilirsiniz?

B. Onger: Yeni Anayasa taslağı, yurt dışındaki göçmen işçilerin sorunlarına çözüm getirecek yerde onları aldatma yoluna gitmiştir.

den gittikten sonra bu kısa bir süre için idare eder. Sonra? Sonra Arbeitsamt'dan işsizlik parası; ne ki erke gelme olasılığı olan yeni koalisyonun başları işçilere, işsizlik parası dahil bir çok sosyal hakların daha da kısıtlanacağını şimdiden müjdeliyorlar. Öte yandan hayat pahalılığının giderek arttığı hepimizce biliniyor. Ancak bilenen ve artan bir şey daha var: İşverenlerin karları... En iyi "sosyal plan" bile işçilerin geleceklerini güvence altına alamaz. Bu güvenceyi, bu düzende işçiler ve diğer tüm çalışanlar kendi hakları için savaştıkları ve onları savundukları sürece sağlayabilirler. Susmak ve her türlü şaşırtıcı oyunlar işçilere değil, tersine Rio-Tinto'nun patronlarına yarıyor. İşverenlerle kırıştıran ve onlara milyarlarca parayı ülke dışına çıkarma ve işyerlerini yok etme olanağı tanıyan politikacılar da bu durumdan en az onlar kadar sorumludur.

Çünkü göçmen işçilerin sorunları ancak Türkiye Hükümetlerinin yabancı hükümetler nezdinde girişimlerde bulunmaları, anayasanın bu girişimleri zorunlu kılacak hükümler getirmesi ile çözülebilir. Oysa bu Anayasa bu konuda hiç bir yaptırıcı hüküm getirmemiştir. Bununla da kalmayıp yıllardır hayatlarını yabancı ülkelerde tüketip memleketimize döviz gönderen işçilerimize referandumda oy hakkı bile tanımamıştır.

Vardiya: Sayın Onger, söyleşimizi bitirmeden, Duisburg'da yaşayan ve çalışan tüm Türkiyelilere iletmek istediğiniz bir mesajınızın olup olmadığını sorarım.

B. Onger: Duisburg'da ve bütün yurtdışında yaşayan göçmen arkadaşlara, birlik ve beraberlik içinde cuntanın baskı ve işkencelerini göğüsleyen halkımızla maddi ve manevi dayanışmalarımızı yükseltelim derim.

Vardiya: Sayın Onger, önerimizi kabul edip, yoğun çalışmalarınız arasında bize zaman ayırıp bu söyleşiyi yapmanızdan dolayı gazetemiz ve tüm okuyucularımız adına size teşekkür ediyoruz. Bunun yanı sıra size tüm çalışmalarınızda üstün başarılar dileriz.

B. Onger: Ben de bana gaztenizde yer ayırmanızdan dolayı teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Krupp'da işçiler işi bıraktılar

Krupp Rheinhausen'da çalışan işçiler bir süre önce kendiliğinden işi bırakarak fabrikanın yönetim merkezine kadar yürüdüler. İşçiler fabrika yönetiminden ve işyeri temsilciliğinden LD 1'de işyerlerinin ne olacağı konusunda açıklık getirmelerini istediler. İşçiler daha önce basından LD 1'in kapatılacağını öğrenmişlerdi. Drahtstraße, 300er Straße, Mittelstahlstraße ve soğuk profil tesisinin kapatılmasından sonra işyerlerinin yok edilmesi yeni bir aşamaya yükseldi. Artık erken emekliye ayırarak yeni işçi alımı da çözüm değil. Nereye yeni işçi alınacak diye soruyor işçiler. Aylardır süren ve 1983'e kadar planlanan kısa süreli çalışma ücret ve satış gücü kaybı demektir. Eğer işçiler yönetimin kemerleri sıkma politikası yüzünden çocuk yuvası için okuyan çocuklarının okul malzemeleri için, yol ücretleri için daha fazla para ödemek zorunda kalırsa şimdi bu endişelere birde işyerini kaybetme endişesi ekleniyor. Ancak Krupp işçileri işyerlerini korumakta kararlılar.

Geleneksel şehir şenliği yapıldı

Duisburg Belediye'sinin düzenlediği ve bu yıl 5. kez yapılan geleneksel şehir şenliği 11-12 Eylül tarihlerinde yapıldı.

Derneğimizin'de resmen davetli olduğu bu şenlikte ülkemizin yemeklerini ve kültürünü tanıttık.

Derneğimizin çocuk korusu şenliğe katılanlar tarafından ilgiyle izlendi. Ayrıca Senem ve Çetin ikilisi de yerli yabancı kaynaşmasına katkıda bulunan başarılı bir program sundu. Yerli ve yabancılar birlikte halay çekererek eğlendiler.

Derneğimiz bu tür girişimlerin yerli ve yabancıların kültür değiş tokuşu temelinde kaynaşmalarına katkıda bulunduğu inaniyor ve bu yöndeki çalışmalarını destekliyor.

Bir işçi arkadaşımız Türkiye'deki izin izlenimlerini gazetemize anlattı:

„İki yıldır izine gitmemiştim. Bu yüzden ülkemizin ne durumda olduğunu çok merak ediyordum. Askeriyenin ülkemizde neler yapabildiğini, halkımıza neler verebildiğini kafamda canlandırmaya çalışıyordum. Bu düşünceler içinde Kapıkule'den Türkiye'ye girdim. Edirneye geldiğimde büyükçe bir şekilde yazılmış olan „Ekmeğini ihtiyacın kadar al, artanını atma” Pankartıyla karşılaştım. Bunu okuduktan sonra aklıma şu soru takıldı. Halkımız beslenme ihtiyacı olan ekmeği ve diğer besin maddelerini fazlası ile satın alabilecek düzeye getirilip, fazlasını atıyormuydu? Yani Parasını çöpe atabilecek kadar zenginmi olmuştu?

Ege'nin şirin bir yeri olan, Doğup büyüdüğüm kasabama gelinceye kadar bu yazıyı bir çok defa okudum. Dost ve arkadaşları ziyaretlerimde, yaşam ve işlerinden memnun olup, olmadıklarını soruyordum. İlk ziyaret ettiğim daha önce dükkanında peynir satan bir arkadaşta, şimdi ise dükkanını Tekel bayii yapmıştı. Kendisine neden bu işe başladığını sorduğumda, bizim halkımız 500 lira verip-de peynir alamıyacak duruma geldiğinden peynir satışları durdu, bu yüzden bende bu işi yapıyorum. dedi. Daha sonraki günlerde „egzoz tamircisi marangoz ve manüfaturacı olan arkadaşları ziyaretimde de onlara birer birer iş ve yaşam koşullarını sorduğumda, hepsi işlerinin iyi olmayışından sanki sözleşmiş gibi dert yakınıyorlardı. Egzoz tamircisi arkadaşına bir akşam üzeri uğramıştım. Bir müşterisinin işini yapıyordu. İşini bitirip müşterisini gönderdikten sonra konuşmaya başladık. Mavi yağlı tulumunun cebine eline daldırarak, o günkü kazancını çıkarıp gösterdi ve hemen ekledi „lanet olsun”! „Bugün bütün kazancım bu, dükkanımın günlük masrafı 1.500 lira dedi. Duvarda asılı olan vergi levhasını göstererek, ben den yıllık vergi olarak birde burda yazılı olan 64.000 lirayı alıyorlar” Marangozda dert yanıyordu, iş yapamamaktan dükkanını satılığa çıkarmıştı. Hemde bir yıl önceki değerinin yarısına. Fakat ne satın alan ilgi duyan vardı.

Manüfaturacı ise şöyle diyordu: „Belki bayram üzeri biraz satış yapabiliriz. Bir ayın on günü, hiç satış yapmadan dükkanımı kapatıyorum. Oysa benim evim ve dükkanım kira”, deyip düşünceli bir halde elini şakağına götürerek devam etti: „Bende bu gidişle diğer birçok esnaf gibi dükkanımı kilidi asmaya mecbur kalacağım”.

Alışveriş için pazara çıkmıştım. Bir serginin önünden geçerken bahçıvan bağıırıyordu „Seçmece domates 15liraya” diye.

Şaşırđım doğrusu! Temmuz ayında bu fiata domates satılsın. Diğer tarafta biber.patlıcan 30'ar liraydı. Alışveriş ten sonra bir bahçıvan arkadaşla karşılaştım. Ona ürettiklerinizin maliyetini karşılıyormu? diye sordum. „İmkansız” dedi. „Benim taban fiat politikası yüzünden bu yıllık zararım 500.000 liradır. Ben ve benim durumumda olan bütün küçük üreticiler iflas etmiştir. Bu borcumu ödemem olanaksız, üstelik birde geçinmem gerek, tabiki burada gün geçtikçe zorlaşıyor” diyordu. Almanya döneceğime yakın İstanbul'da bir fabrikada çalışan işçi bir arkadaşımınla karşılaştım. Uzun sohbetimizde ne kadar aylık aldığını sorduğumda „22.000 lira” dedi ve devam etti. „Bir gece konduda oturuyorum ve 12.000 lira kira veriyorum. İş yerine gidip gelmek için verdiğim yol parası, sigara, çayım 4.000 lira. ikide çocuğumuz var”, Benzi sararmıştı, titreyen dudakları arasından „AÇIZ” dedi. Bunu söylerken bir ezilmişlik hissediliyordu. „Biz susturulduk. Başımıza gelen bu askeri diktatörlük belası, sendikamız DİSK'i kapattı ve biz işçilerin en kutsal hakkı olan grev hakkımızı elimizden aldı.

Artık ne toplu sözleşme yapabiliyor, nede hakkımızı alabilmek için greve gidebiliyoruz. Bunlar birde (YHK) yüksek hakem kurulu diye düzmece bir kurul oluşturarak, bizim ücret artışlarımızı, tabiki buna artış denirse! Bizim kanımızı sömüren patronları buyruğuna göre ayarlıyorlar. Bize verilende yıllık olarak en çok % 10 luk bir ücret artışıdır. Oysa memleketimizde paranın değer kaybı yıl da % 60'ın üzerindedir. Biz tüm çalışanlar olarak bugün susturulduğumuzu biliyoruz. Fakat her türlü zorbalığa ve baskıya rağmen bizler, gecelerinde aç yatılmayan, gündüzlerinde sömürülme-yen yarınlara umutla bakıyoruz”.

Sanatçılar barış için: "Zaman daralıyor, karşı koyun"

"Biz hepimiz bütün ülkelerde ve anakaralarda daha fazla insanın barış için harekete geçmesini istiyoruz. Ancak şimdi burada bizi şu harekete geçiriyor: Federal hükümetten Pershing II ve taktik hava silahlarının yerleştirilmesi için verdiği onayı geri çekmesini istemek. Bunu istiyoruz ve destekliyoruz!

Bu yüzden herkesi 11 Eylül'de Ruhr Stadyumu'nda ve çevresinde yapılacak 'Sanatçılar barış için' eylemine çağırıyoruz."

Tüm Federal Almanya'nın ve dünyanın diğer bir çok tanınmış sanatçıları çağrılarında böyle diyordu. Yanıt: "Biz Ruhr bölgesinden sendikacılar, ülkemizden, Avrupa'nın diğer ülkelerinden, Güney ve Kuzey Amerika'dan, Afrika'dan, Asya'dan böylesine çok sanatçının 11 Eylül'de Bochum Ruhr Stadyumu'na barışa sahip çıkmaya gelmesini sevinçle karşılıyoruz."

Sanatın, bilimin önde gelen temsilcileri ve sendikacılar Bochum'da biraraya geldiler. Ruhr Stadyumu'n-

da yapılan gösteriye 200.000 kişi katıldı. Krefeld Çağrısı'nın girişimcileri gösteriye ilişkin şu açıklamayı yaptılar: "Bu gün 3 milyondan fazla Alman Krefeld Çağrısı'nı destekliyor. Onlar Federal hükümetten NATO Aralık 1979 kararlarını feshetmesini istiyorlar . . . Bu istem bu gün her zanakinden daha da önemlidir . . . Yeni orta menzilli Amerikan roketleriyle daha sonra önlenemeyek bir şekilde ülkemize gelecek felaketi önlemek için bir kaç ayımız kaldı . . . 1983 Dünya Barış Günü'ne kadar, Krefeld Çağrısı'nın halkımızın savaşa karşı yaşam için kararı olarak milyonlarca imza ile her yerde duyulmasını hep birlikte sağlamak zorundayız. Vakit daralıyor, karşı koyun!"

200.000 kişi yüzlerce sanatçıyı 7 ayrı sahnede izlediler. Sanatçılar tüm katılanları Krefeld Çağrısı'nı desteklemeye çağırdılar. Bunun yanı sıra Ruhr Stadyumu'nun yanında bir "barış caddesi" kuruldu . Burada bir çok uluslararası enformas-

yon masası vardı. Bunların arasında FİDEF de yemek ve enformasyon masası ile yer almıştı. Türkiyeliler eylem boyunca izleyicilere FİDEF'in çıkardığı binlerce barış konulu Almanca bildiri dağıttı. Stadyumun içinde yapılan ve 70.000 kişinin izlediği büyük mitingde Opel işçilerinin temsilcisi işçiler ve sanatçıların barış savaşımında birliğini dile getirdi ve eylemi selamladı.

Nazi döneminde toplama kampında kalan yahudi şarkıcı Ester Bejarano'nun Filistin Kurtuluş Örgütü savaşçılarıyla birlikte Türkiyeli ozan Nazım Hikmet'in "Kız çocuğu" adlı şiirini sahnede şarkı olarak okuması izleyenlerin büyük ilgisini çekti. Sanatçılar barış için gösterisine derneğimiz de Çocuk Korosu ile katıldı. Nazım Hikmet'ten Almanca şiirler de okuyarak barış ve halkların kardeşliği üzerine şarkılar söyleyen çocuk korusu izleyenlerin beğenisini kazandı.

Sonuç: İşsizlik

Bu gün kapitalist ülkelerde hüküm süren devresel ekonomik bunalım sırasında daha önceki yıllara oranla daha fazla kar yapan tekeller mutlaka vardır. Hep-sinden önce silah tekelleri. Ancak bazı tekellerin karları artmaz yada düşer. Eğer kar artmazsa ve hatta düşerse o zaman kapitalizmin „kırım yasası“, tekeller arası acımasız rekabet etkisini gösterir. Biri diğerini daha çabuk yutmaya çabalar. Doğal olarak ilk önce küçük işletmeler iflasa sürüklenir.

1980' den beri iflaslar Amerika Birleşik Devletleri'nde iki kat, Federal Almanya Cumhuriyeti'nde yüzde 30 arttı. Burada sözkonusu olan genellikle küçük ve orta işletmelerdir.

İflas büyük tekellerde çok az görülmektedir. Bunun nedeni de kapitalizmin „kırım yasası“dır. Yani büyük balığın küçük balığı kısmen yada tamamen yutması. Örneğin bugün ABD'nin,

FAC'nin ve İngiltere'nin dev tekelleri, iflas eden AEG'yi kısmen yada tamamen yutmaya çalışıyorlar.

Tekeller karları azalır, kar getirmeye daha az elverişli iş yerlerini kapatırlar yada onları rasyonalleştirerek (insan işgücü yerine makinaları yerleştirerek) ayakta tutarlar. Her iki durumda da sonuç işsizliktir. Ortak Pazar ülkelerinde toplam işsizlik oranı 1980 de yüzde 6.1 iken bugün yüzde 9.1 e yükselmiştir. Yıl sonuna kadar bu oranın yüzde 10 u bulacağı hesaplanıyor. 24 gelişmiş kapitalist ülkede resmi verilere göre 30 milyon işsiz var. Aslında bu sayı daha yüksektir. Aileleriyle birlikte bu ülkelerde işsizliğe hedef olan insanların sayısı ortalama 100 milyondur. Yılsonuna kadar bunlara 10 milyon ve ilk baharda 7 milyon kişi daha katılacaktır.

Hükümetler işsizliği yavaşlatabilir, işsiz sayısını düşürebilirler. Ama bu

milyarlarca parayı gerektirir. Onlar bu milyarları silahlanma harcamalarını arttırmada kullanırlar.

Tekellerin ve onların hükümetlerinin işsizliğin artmasına üzüldüklerine inanılmaz. Tersine! İşsizler ve işsizlik tehdidi altındaki işçiler, „sessiz“ kaldıkları sürece onlar işsizliği memnuniyetle karşılıyorlar. Çünkü onlara göre işsizlik işçileri daha „uyusal“ hale getiriyor. Onlar işçilerin işten atılma tehlikesi yüzünden ücretlerin azaltılmasını ve diğer çalışma koşullarının kötüleştirilmesini ve daha az grev yapacaklarına inanıyorlar.

Sermaye grev sayılarını azaltmayı ve işçileri „uysallaştırmayı“ özde başaramazken, gerçek ücretleri düşürmeyi becerebiliyor. Son iki yılda gelişmiş kapitalist ülkelerde çalışanların işsizleşmesiyle ve gerçek ücretlerin düşmesiyle tüm çalışanların gerçek kazançları yüzde 10 gerilemiştir.

Türkiye Barış Komitesi davası sürüyor

Geçen sayımızda başladığımız Türkiye Barış Komitesi'nin İstanbul'da süren davasındaki gelişmeleri yorumsuz aktarıyoruz, çünkü barış savaşçılarının mahkeme verdikleri yanıtlar kanımızca yorum gerektirmeyecek kadar açık ve nettir.

7 Eylül günü Türkiye Barış Komitesi Genel Başkanı Emekli Büyükelçi Mahmut Dikerdem'in sorgusuna devam edildi. M. Dikerdem savcının kendisine daha 149 soru yöneltileceğini belirtmesi üzerine; „Yakında bir cerrahi müdahale geçirmek zorundayım. Bu nedenle duruşmalann hızlandırılmasını istiyorum. Yoksa ilerde hiçbir sorunuza cevap veremeyecek duruma gelebilirim.” dedi.

NAZIM HİKMET

M. Dikerdem büyük şair Nazım Hikmet'in 76. doğum yıldönümü hakkında yöneltilen bir suçlamayı şöyle yanıtlamıştır: „Nasıl ki bugün Mevlana Celaleddin'i Rumi'yi anmak, mevlevi tarikatını övmek sayılmazsa, Nazım Hikmet'in başına hizmet için anılması da komünizm propagandası olamaz.”

NATO

Bundan sonra NATO ile ilgili olarak yöneltilen soruları yanıtlayan Dikerdem „NATO'nun yumuşama süreci bakımından tehlikeli olduğunu, bir nükleer savaş platformu yaratan bu paktın bütün dünyada özellikle Avrupa devletleri arasında tartışma konusunu olduğunu, 'NATO'yu terketme zamanı geldi' gibi başlıklarla Avrupa memleketlerinin önemli gazetelerinde yazılar, çıktığını, memleketimiz açısından da, Türkiye'nin ilk saldırı hedefi haline geldiğini” açıklamıştır.

FAŞİZM

Yargıç Atilla Ülkü'nün „Faşizm'den bahsediyorsunuz. Sizce Faşizm ne-

dir?” sorusuna Dikerdem'in yanıtı „Genellikle faşizm barış hareketinin karşısındadır. Faşizm demokrasinin karşıtıdır. Sanıldığı gibi komünizmin karşıtı değildir. Komünizmin karşıtı kapitalizmdir. Komünizm ile faşizmin çatışması bizi ilgilendirmez. Bizi barışın karşıtı faşizm ilgilendirir” olmuştur. Bunun üzerine yargıç: „Faşizme karşıyız diyorsunuz, komünizme de karşı mısınız? Çünkü bazılarına göre komünizm de bir diktatör rejimidir,” demiştir.

Dikerdem'in bu soruya verdiği yanıt ise şöyledir: „Faşizm, barış için büyük engeldir. Siz bana komünist mısınız? diye soramazsınız. Bizi ilgilendirmeyen konuda cevap vermiyorum.”

SIKIYÖNETİM

Mahmut Dikerdem sıkıyönetim ilanına karşı çıktıkları için kendisine yöneltilen bir soruyu şöyle yanıtlamıştır: „Sıkıyönetim uygulaması doğası gereği temel hak ve özgürlükleri askıya alan uygulamalardır. Hükümetler aciz oldukları, gerekli otoriteyi sağlayamadıkları zamanlarda tek çareyi sıkıyönetim ilan etmekte bulmuşlardır. Bu yanıt üzerine savcı: „Sinek gibi adam öldürülüyordu, gerçek bu, sıkıyönetim ilan etmeyip de ne yapalım” demiştir. Di-

kerdem buna karşın: „Ülkeyi bu hale kim getirmiş?” şeklinde yanıt verdi.

DEMOKRATİK ÖRGÜTLER

9 Eylül günkü duruşmada yargıç, TBK'ni dış ilişkilerinden dolayı suçlarken Dikerdem'e „genel olarak şunu ayırmak gerekiyor; T.C devletinin dış politikasını hükümetler tayin eder. Dosyada hükümetler dışı, üstü güçler gibi bir tabir yer alıyor” dedi ve bu konuda görüşünü sordu. M. Dikerdem yanıtında şöyle konuştu: „Demokrasilerde, hükümetlerin dışında bir takım demokratik güçler vardır. Bu güçler yasalar çerçevesinde örgütlenirler. Yasalar ve tüzükler çerçevesinde örgütlenirler. Demegimiz de demokratik bir kuruluştur. Elbetteki biz dünyada cereyan eden ülkemizi ilgilendiren olaylar konusunda kendi konumuzda fikir beyan ederiz. Kendi konumuzda, barış konusunda her türlü tahlili yapar, fikir beyan eder, yayın yoluyla ve toplantılar yoluyla bunları açıklarız. Dolayısıyla demegimizin barış konusunda dış ülkelerle temasta bulunması Türkiye'de hükümet üstünde ikinci bir siyasi güç oluşturulması anlamına gelmemektedir. Siyasi güç hükümet tarafından kullanılır. Demegimizin hükümetler üstünde bir dış politika oluşturması mümkün değildir.”